

B10-0085/2024

2.10.2024

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 2 dalį

dėl Moldovos atsparumo Rusijos kišimuisi prieš būsimus prezidento rinkimus stiprinimo ir konstitucinio referendumo dėl integracijos į ES (2024/2821(RSP))

Yannis Maniatis, Nacho Sánchez Amor, Sven Mikser, Thijs Reuten, Dan Nica, Victor Negrescu, Gheorghe Cărciu, Mihai Tudose, Adrian-Dragoș Benea, Gabriela Firea, Maria Grapini, Claudiu Manda, Vasile Dîncu, Ștefan Mușoiu
S&D frakcijos vardu

**Europos Parlamento rezoliucija dėl Moldovos atsparumo Rusijos kišimuisi prieš
būsimus prezidento rinkimus stiprinimo ir konstitucinio referendumo dėl integracijos į
ES
(2024/2821(RSP))**

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Moldovos Respublikos,
 - atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 27 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas,
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos, Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą¹,
 - atsižvelgdamas į Komisijos nuomonę dėl Moldovos Respublikos paraiškos dėl narystės Europos Sąjungoje (COM(2022)0406),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi Moldova Respublika yra artima ir vertinama ES partnerė; kadangi paraiška dėl narystės ES ir Europos Vadovų Tarybos sprendimas suteikti šalies kandidatės statusą Moldovos Respublikai atsižvelgiant į tai, kad imtasi devynių veiksmų, parodo tvirtą bendrą užmojų sparčios integracijos į ES link; kadangi nuo 2016 m. galiojančiu asociacijos susitarimu ir išsamia ir visapusiška laisvosios prekybos erdve ES ir Moldova įsipareigojo skatinti politinę asociaciją ir siekti ekonominės integracijos;
- B. kadangi Moldovos Respublikos vyriausybė pradėjo precedento neturinčio užmojo politinių, teismų ir institucinių reformų procesą ir pademonstravo tvirtą pasiryžimą įvykdyti Komisijos nuomonėje nurodytus devynis veiksmus, kad būtų įvykdytos nustatytos stojimo derybų, dėl kurių Europos Vadovų Taryba 2023 m. gruodžio 14 d. priėmė teigiamą sprendimą, pradžios sąlygos; kadangi Moldovos vyriausybės sustiprintas galiojančių susitarimų įgyvendinimas rodo jos įsipareigojimą glaudžiau bendradarbiauti su ES ir integruotis į ją; kadangi akivaizdi dauguma Moldovos piliečių pritaria narystei ES;
- C. kadangi 2023 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos sprendimas pradėti stojimo derybas su Moldova ir pirmosios tarpvyriausybinių konferencijos dėl Moldovos stojimo į Europos Sąjungą sušaukimas 2024 m. birželio mėn. yra istoriniai šalies santykių su ES etapai, kuriais dar kartą patvirtinama, kad Moldova ir jos piliečių ateitis yra ES;
- D. kadangi narystė ES išlieka pasiekimais grindžiamas procesas, kuris priklauso nuo nustatytų kriterijų ir sąlygų įgyvendinimo;
- E. kadangi Moldovos Respublikos demokratija Rusijos dezinformacijos ir propagandos akivaizdoje ir nepaisant padidėjusios Rusijos vykdomos ir Rusijos remiamų subjektų

¹ OL L 260, 2014 8 30, p. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_international/2014/492/oj.

ardomosios veiklos pademonstravo atsparumą joms;

- F. kadangi neišprovokuotas, nepateisinamas ir neteisėtas Rusijos Federacijos pradėtas agresijos karas prieš Ukrainą daro didelį poveikį regiono saugumui ir stabilumui ir kelia pavojų Moldovos Respublikos makroekonominėi padėčiai ir finansiniam stabilumui, taip pat demokratiniam vystymuisi ir socialinei sanglaudai bei toliau didina skurdo, infliacijos ir emigracijos paplitimą ir mastą; kadangi Rusijos Federacija, bendradarbiaudama su Rusijos remiamais vidaus subjektais, skatina su tuo susijusį ekonominį, geopolitinį ir saugumo neužtikrintumą ir juo naudojasi, kad delegitimizuotų proeuropietišką vyriausybės politiką ir skatintų jai priešintis;
- G. kadangi numatytos aktyvios priemonės apima priedangos organizacijų, kurios veikia kaip nevyriausybinių organizacijų ir kultūros centrai, steigimą ir rėmimą, dezinformacijos platinimą internete ir ne internete, siekiant formuoti patikimas prorusiškas politines ir visuomenines apygardas ir atkurti Moldovos Respublikos priklausomybę nuo Rusijos angliavandenilių, taip pat veiksmų, kurie galėtų sukelti ginkluotą eskalaciją okupuotame Moldovos Respublikos Padniestrės regione, įgyvendinimą;
- H. kadangi prorusiški oligarchai Ilan Shor ir Vladimir Plahotniuc, kurie dabar yra pabėgę iš šalies dėl pareikštų kaltinimų ir priimtų apkaltinamųjų nuosprendžių, susijusių su pinigų plovimu ir turto grobstymu, įtariamai bendradarbiavę su Rusijos Federacija siekdami pakenkti Moldovos Respublikos vyriausybei; kadangi I. Shoro sąjungininkai nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. aktyviai verbavo asmenis, kad šie prisijungtų prie jų protestų, taip pat rūpinosi logistiniais aspektais ir mokėjo finansines kompensacijas šiems asmenims;
- I. kadangi nuo Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą 2022 m. vasario 24 d. Moldovos Respublikoje sustiprėjo Rusijos ilgalaikės daugiakanalės dezinformacijos propagandos ir politinio manipuliavimo kampanijos; kadangi atnaujintoje Moldovos nacionalinio saugumo strategijoje dezinformacijos kampanijos ir kiti hibridiniai išpuoliai priskiriami Rusijai;
- J. kadangi nuo 2021 m. pagal Europos taikos priemonę Taryba patvirtino 137 mln. EUR vertės paramos priemonės Moldovos Respublikos ginkluotosioms pajėgoms;
- K. kadangi ES įsteigė nevykdomąją civilinę bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misiją „ES partnerystės misija Moldovos Respublikoje“ (EUPM Moldova), kad padidintų saugumo sektoriaus atsparumą krizių valdymo ir hibridinių grėsmių, įskaitant kibernetinį saugumą ir kovą su užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir kišimusi, srityse; kadangi šių labai svarbių pastangų stiprinimas teikiant didesnę ES paramą galėtų gerokai pakeisti padėtį;
- 1. reiškia savo visapusišką ir tvirtą paramą Moldovos Respublikos nepriklausomybei, suverenumui ir teritoriniam vientisumui; griežtai smerkia nuolatinius ir suderintus Rusijos Federacijos, prorusiškų oligarchų ir Rusijos remiamų vietinių įgaliotinių bandymus destabilizuoti Moldovos Respubliką, sėti nesutarimus Moldovos visuomenėje ir sužlugdyti proeuropietišką šalies kryptį vykdant hibridinius išpuolius, paverčiant ginklu energijos tiekimą, dezinformuojant, grasinant sprogdinimais ir inscenizuojant protestus, taip pat grasinant smurtu ar jį naudojant;

2. pabrėžia didelį neigiamą Rusijos kišimosi poveikį Moldovos visuomenei, kuriuo skatinama socialinė poliarizacija, mažinamas pasitikėjimas demokratinėmis institucijomis ir didinama socialinė įtampa; yra įsitikinęs, kad ES privalo rodyti solidarumą su Moldovos tauta ir kuo ryžtingiau teikti konkrečią paramą ir pagalbą šalies pastangoms kovoti su Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą pasekmėmis ir Rusijos bei prorusiškų subjektų bandymais destabilizuoti padėtį;
3. ragina Tarybą patvirtinti tikslines ribojamąsias priemones prieš asmenis ir organizacijas, vykdančias hibridinius išpuolius prieš Moldovos Respubliką;
4. teigiamai vertina EUPM Moldovoje – civilinės BSGP misijos, teikiančios Moldovos vyriausybei specialiai pritaikytą paramą kovojant su kibernetinėmis grėsmėmis, hibridinėmis grėsmėmis ir dezinformacija, – įsteigimą ir veiklą; atkreipia dėmesį į daugybę EUPM Moldovoje kartu su Moldovos vyriausybe vykdomų partnerių ir bendradarbiavimo projektų, t. y. projektų, kuriais teikiama parama nacionalinio saugumo strategijos rengimui, Strateginės komunikacijos ir kovos su dezinformacija centro bei Kibernetinio saugumo agentūros steigimui ir veiklos pradžia, taip pat tikslinė parama įvairioms ministerijoms ir vyriausybės struktūroms; ragina Tarybą, Komisiją ir Europos išorės veikslių tarnybą (EIVT) skirti papildomų išteklių, įskaitant žmogiškuosius ir finansinius išteklius, įrangą ir civilinius ekspertus, būtinų misijos įgaliojimams tęsti po 2025 m. gegužės mėn.;
5. ragina Tarybą, Komisiją ir EIVT nuodugniai ir kuo skubiau apsvarstyti galimybę iš esmės padidinti dabartines paramos priemones, atsižvelgiant į padidėjusią Moldovos Respublikos saugumo riziką ir būtinybę stiprinti Moldovos valstybės institucijų, ginkluotųjų pajėgų ir visuomenės atsparumą išorės bandymams destabilizuoti padėtį ir provokacijoms; atsižvelgdamas į tai, ragina laipsniškai įtraukti Moldovą į būsimas teisėkūros iniciatyvas ir programas, susijusias su Europos saugumu ir gynyba;
6. reikalauja, kad Taryba, Komisija ir EIVT toliau stiprintų bendradarbiavimą su Moldovos Respublika, siekdamas didinti šalies atsparumą hibridinėms grėsmėms, taikant tikslines priemones, įskaitant nepriklausomos žiniasklaidos turinio sklaidos skatinimą daugiausia rusakalbiuose regionuose, remiant žurnalistų ir pilietinės visuomenės organizacijų, siekiančių kovoti su dezinformacija, darbą ir viešąsias kampanijas, kuriomis siekiama didinti visuomenės gebėjimą naudotis žiniasklaida ir informacinį raštingumą, remiantis dabartinėmis Moldovos vyriausybės pastangomis; be to, reikalauja, kad Moldovos vyriausybei būtų suteikta papildomų išteklių ir techninių žinių, skirtų padėti jai vykdyti strateginę komunikaciją, vidaus koordinavimą ir gebėjimų, susijusių su hibridiniais išpuoliais ir greitu dezinformacijos aptikimu bei paneigimu, stiprinimą; teigiamai vertina Moldovos pilietinės visuomenės pastangas remti Moldovos vyriausybės kovą su dezinformacija, skatinti demokratines vertybes ir didinti Moldovos visuomenės atsparumą hibridiniams išpuoliams;
7. pritaria 2024 m. gegužės mėn. pasirašytai ES ir Moldovos saugumo ir gynybos partnerystei, kuria skatinama tvirta ir specialiai pritaikyta partnerystė, kuria siekiama bendrai spręsti bendras saugumo problemas ir stiprinti Moldovos atsparumą; taip pat pritaria tolesniam darbui vykdam aukšto lygio politinį ir saugumo dialogą tarp ES ir Moldovos Respublikos, siekiant sustiprinti bendradarbiavimą užsienio ir saugumo politikos srityje, kelti svarbius regiono saugumo ir stabilumo klausimus ir diskutuoti dėl

glaudaus koordinavimo galimybių ir veiksmingų pagalbos ir paramos priemonių; giria didėjančią Moldovos Respublikos koordinavimą bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje ir didesnę suderinamumą su šia politika; atkreipia dėmesį į Moldovos patvirtintų Rusijos Federacijai pagal BUSP taikomų ribojamųjų priemonių svarbą;

8. primygtinai reikalauja, kad Taryba ir Komisija vienodai remtų Moldovos valdžios institucijų pastangas išlaikyti makroekonominį stabilumą, užtikrinti visišką Moldovos Respublikos energetinį saugumą ir sparčiai siekti jos energetinės nepriklausomybės nuo Rusijos, spartinant energijos šaltinių įvairinimo projektus, investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir geresnes energetikos tinklų jungtis, kartu užtikrinant energijos prieinamumą, visų pirma pažeidžiamiausiems asmenims;
9. ragina Komisiją padėti Moldovos vyriausybei daryti spaudimą socialinės žiniasklaidos platformoms, kad jos veiksmingai spręstų skundus dėl dezinformacijos;
10. palankiai vertina Moldovos reformas, susijusias su stojimu į ES, kurias įgyvendinant šalis padarė didelę pažangą, ir ragina Moldovos vyriausybę, parlamentą ir prezidentę tęsti plataus užmojo reformas, susijusias su demokratija ir teisine valstybe, ypač tęsti teismų reformą, kovą su korupcija ir tyrimus bei baudžiamąjį persekiojimą, susijusius su 2014 m. bankų sukčiavimo skandalu, užtikrinant, kad pirmenybė būtų teikiama kokybei ir tvarumui, o ne spartai; primena, kad svarbu sukurti patikimą baudžiamojo persekiojimo ir nuosprendžių už korupciją registrą, remiantis aktyviais ir veiksmingais tyrimais – tai turėtų būti didžiausias prioritetas; ragina Komisiją ir EIVT nedelsiant pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų praplėsta ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo taikymo sritis, siekiant įtraukti korupcinius veiksmus kaip nusikalstamą veiką; ragina Komisiją ir valstybes nares tvirtai remti Moldovos pasirengimą narystei ES ir aktyviai padėti stiprinti visas pastangas siekiant užbaigti Moldovos kelią narystės ES link;
11. pabrėžia, kad svarbu tęsti šalies reformų procesą siekiant pagerinti gyventojų, ypač pažeidžiamiausių gyventojų grupių ir regionuose gyvenančių asmenų, gyvenimo lygį ir suteikti jaunajai kartai patrauklių gyvenimo ir darbo perspektyvų šalyje, taip padidinant visuomenės atsparumą hibridiniams išpuoliams ir sudarant sąlygas sumažinti piliečių, kurie jaučia poreikį palikti šalį, kad galėtų ieškoti geresnių gyvenimo sąlygų kitur Europoje, skaičių; atkreipia dėmesį į tai, kad reikia sudaryti galimybes jaunimui aktyviai dalyvauti stiprinant Moldovos Respublikos atsparumą, be kita ko, pasitelkiant pilietinio ugdymo programas, savanoriškos veiklos galimybes ir galimybes dalyvauti sprendimų priėmimo procesuose;
12. pakartoja, kad remia Moldovos Respublikos nepriklausomybę, suverenitetą ir teritorinį vientisumą bei pastangas derybų procese 5+2 pasiekti taikų, visapusišką ir ilgalaikį Padniestrės konflikto politinį sprendimą, grindžiamą pagarba Moldovos Respublikos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui jos tarptautiniu mastu pripažintoje teritorijoje ir suteikiant Padniestrės regionui ypatingą statusą; todėl ragina Rusijos Federaciją visiškai išvesti savo karines pajėgas ir išvežti įrangą iš Moldovos Respublikos Padniestrės regiono ir užtikrinti, kad, prižiūrint tarptautinėms organizacijoms, būtų nedelsiant išvežta ir visiškai sunaikinta visa Kobasnos sandėlyje laikoma amunicija ir įranga;
13. ragina visus politikos veikėjus prisidėti įgyvendinant Moldovos gyventojų siekius

integruotis į Europą, siekiant bendro sutarimo dėl svarbiausių ir neatidėliotinių reformų, aktyviai dalyvaujant Moldovos parlamento teisėkūros veikloje, siekiant toliau derinti Moldovos teisės aktus su ES standartais, ir aktyviau bendradarbiaujant su pilietine visuomene visų pagrindinių reformų ir šalies europinės krypties klausimais;

14. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Europos Tarybai, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai bei Moldovos Respublikos prezidentei, vyriausybei ir parlamentui.